

*„Lumina din tine să nu fie
întuneric”*

O perspectivă ortodoxă asupra francmasoneriei

Prefață, note, anexe și ediție îngrijită de
DRAGOȘ DÂSCĂ

Colecția *Apologetica*

Seria *Izvoare*

5

DOXOLOGIA
Iași, 2024

Cuprins

I.1. Notă asupra ediției	7
I.2. PREFAȚĂ: „Lumina din tine să nu fie întuneric” <i>Francmasoneria și mirajul luminării fără Hristos</i> (DRAGOȘ DÂSCĂ)	9
1. Cine este lumina sufletului?	12
2. „Francmasoneria este mai veche decât toate religiile”	29
3. „Masoneria este o religie mondială care nu se subordonează niciunui crez”	30
4. Francmasoneria reprezintă continuarea misterelor păgâne	35
5. Scopul francmasoneriei	45
6. Jurământul masonic	52
Concluzii	53

II. DOCUMENTE SINODALE

II.1. <i>Studiu asupra francmasoneriei</i> întocmit de IPS Mitropolit dr. Nicolae al Ardealului și votat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința sa din 11 martie 1937	61
1. Începuturile francmasoneriei	61
2. Organizarea francmasoneriei	62
3. Francmasoneria și evreii	65
4. Ceremoniile francmasonice	67
5. Francmasoneria și creștinismul	69
6. Scopul francmasoneriei	73
7. Francmasoneria în România	78
8. Așa-zisa <i>Masonerie Națională Română</i>	81
Concluzii	95
Măsurile cele mai eficace ce trebuie să le ia Biserica	99

II.2. Temei nr. 785/1937 (Hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de condamnare a francmasoneriei)	100
II.3. <i>Francmasoneria</i> (IPS Irineu Mihălcescu, Mitropolitul Moldovei)	105

ANEXE

Anexa 1 – Sfinți și Părinți contemporani despre francmasonerie	123
• Sfântul Porfirie Kavsokalivitul (1906-1991) „ <i>Masonii luptă din umbră și de aceea sunt periculoși</i> ”	123
• Sfântul Paisie Aghioritul (1924-1994) <i>Mreaja masoneriei</i>	125
• Sfântul Iosif Isihastul (1897-1959) „ <i>Masonii nu sunt creștini</i> ”	126
• Sfântul Efrem Katunakiotul (1912-1998) <i>Mustrea clericalului mason</i>	127
• Cuviosul Filotei Zervakos (1884-1980) <i>Chemare la pocăință pentru creștinii care se mândresc că sunt masoni</i>	128
• Cuviosul Serafim Rose (1934-1982) „ <i>Marele Arhitect este noul Dumnezeu</i> ”	129
• Cuviosul Epifanie Teodoropoulos (1930-1989) <i>Să nu primim daruri și donații de la masoni</i>	135
• Părintele Dumitru Stăniloae (1903-1993) <i>Francmasoneria – agent al corupției</i>	136
• Părintele Sofian Boghiu (1912-2002) „ <i>Masonii nu sunt prietenii creștinilor, sunt dușmanii lor</i> ”	138
• Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa (1925-2006) <i>Masoneria și organizațiile internaționale</i>	141
<i>Masoneria și familia</i>	159
Anexa 2 – Hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Greciei de reînnoire a anatemei împotriva masoneriei (2014)	167
Bibliografie generală	173
Indici generali	185

I.1. Notă asupra ediției

Hotărârile Sfintelor Sinoade ale Bisericilor locale sunt izvor de drept canonic. Prin urmare, ni s-a părut firesc să publicăm Hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, din 1937, despre francmasonerie, împreună cu studiul aferent al IPS Nicolae Bălan și contribuția IPS Irineu Mihălcescu, în seria *Izvoare* din colecția *Apologetica*, dedicată scrierilor apologetice din Tradiția Sfintei Biserici.

Firește, dincolo de argumentația istorico-teologică, anumite accente și opinii sunt tributare contextului socio-politic de la jumătatea secolului XX. În cazul unor formulări interpretabile, îndeosebi exprimări peiorative specifice perioadei interbelice, editorii au ales îndepărtarea lor spre o corectă înțelegere a mesajului de către cititori și pentru ca sarea duhovnicească cu care a fost dres cuvântul sinodal să nu fie alterată de ulterioare polemici lumești fără nicio legătură cu subiectul și scopul textelor aprobate în 1937 de Sfântul Sinod și publicate în același an de revista *Biserica Ortodoxă Română*. Locurile unde s-au operat astfel de modificări sunt marcate prin [...]. Îi încredințăm pe cititori că substanța textelor și intenția autorilor nu a fost denaturată.

Deși, neîndoielnic, decretul sinodal este inspirat și lămuritor, am crezut de cuviință să alăturăm și o prefață menită să actualizeze informațiile, să ofere un cadru documentar (fundamentat pe principalele documente fondatoare ale vechilor loji masonice și pe scrierile marilor maeștri masoni) pentru hotărârea adoptată acum aproape 90 de ani.

Am operat uniformizări de literă la studiile părinților mitropoliți (de exemplu, am ales forma „francmasonerie”, preferată de IPS Irineu, în loc de cea cu majusculă, cum apare de cele mai multe ori la IPS Nicolae). Am respectat forma aparatului critic din cele două studii interbelice, inclusiv la notele de editor, însă referințele bibliografice din studiul introductiv au fost redactate după normele moderne.

Editorii colecției *Apologetica*

II.3. IPS IRINEU MIHĂLCESCU, Mitropolitul Moldovei

Francmasoneria*

Cuvântul francmason înseamnă zidar liber, iar francmasoneria sau masoneria este o societate secretă care poartă acest nume, deoarece în organizația și în ritualul ei se servește de unelte de care se folosesc zidarii, ca de exemplu: de mistrie, echer, ciocan, dreptar, compas etc, pe care le interpretează în mod simbolic și împarte pe membrii ei în trei grade sau trepte, cărora le dă numele de: ucenici, lucrători și maeștri.

Îndreptățirea acestei numiri o întemeiază scribii francmasoni în două feluri:

Unii susțin că francmasoneria își are originea de la Hiram, arhitectul templului lui Solomon.** Numirea de Iachim și Boaz a celor două coloane din templul masonic, cum se numeau și coloanele din fața templului lui Solomon***, legenda care circulă printre francmasoni și se predă ucenicilor la primirea

---

* Mitropolitul Irineu Mihălcescu, *Teologia luptătoare* (Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, 1994), pp. 164-176. Am respectat forma inițială a aparatului critic și, pentru uniformizare, am alcătuit notele de editor urmând normele folosite în studiul IPS Irineu. [n.ed.]

** Cf. III Rg. 7, 13-45; II Paral. 2, 13; 4, 11, 15. [n.ed.]

*** Cf. III Rg. 7, 21: „Și a așezat stâlpii la pridvorul templului, punând un stâlp în partea din dreapta și dându-i numele Iachim; și pe celălalt stâlp în partea stângă, dându-i numele Booz”; și II Paral. 3, 15: „Înainte templului au făcut doi stâlpi, înalți de treizeci și cinci de coți, iar coroanele de deasupra, de cinci coți fiecare”. [n.ed.]

în lojă, că adică Hiram a fost ucis de trei ucenici zidari, pentru că el n-a vrut să le spună și lor cuvântul de ordine al maestrilor, precum și simbolismul unora din riturile masonice, ar fi dovada de necontestat că aceasta este obârșia adevărată a francmasoneriei și că ea era organizată atunci, pe vremea lui Solomon, aproape la fel ca azi. Dar chiar francmasonii mai luminați recunosc că această legendă nu era cunoscută în cercurile lor înainte de veacul al XVIII, și că s-a născocit, după toată probabilitatea, spre a se da mai mare însemnătate și mai mult fast noului înființat grad de maestru.¹

Alții susțin că obârșia francmasoneriei s-ar trage de la așa-zii zidari liberi ori cioplitori de pietre ornamentale și constructori ai domurilor monumentale din Evul Mediu, dar e fapt nediscutat că acești zidari n-aveau nimic din organizarea francmasoneriei propriu-zise.²

Cât despre părerile că francmasoneria ar fi așa de veche ca și omenirea și că deci Adam* sau chiar Dumnezeu ar fi fost cel dintâi francmason, sau că ea și-ar avea obârșia în misterele religiei grecilor și egiptenilor, sau din ordinul templierilor sau al crucii trandafirii (roza)** etc. acestea nu pot justifica

---

¹ Vezi articolul: „Din trecutul francmasoneriei” de preotul I. Mihălcescu, publicat în revista *Biserica Ortodoxă Română*, anul XLI (1923), seria II, nr. 12, p. 891.

² *Ibidem.* [„Tot ce a moștenit Masoneria modernă de la vechea Masonerie, în afara ritului de recepție, se rezumă la riturile de deschidere și de închidere a Lucrărilor”, Oswald Wirth, *Francmasoneria pe înțeleșul adepților săi*, p. 331; n.ed.]

* Vezi Prefața, *supra*, pp. 10-25 [n.ed.]

** Rozicrucienii, o altă societate ezoterică secretă, care funcționează în paralel cu lojile masonice. Lucrarea / manifestul lor din 1614, prescurtată *Fama fraternitatis*, descrie călătoria unui oarecare frate C.R. (Christian

întru nimic numele de francmason, nici întrebuițarea uneltor masonice în francmasonerie.³

Obârșia sigură a francmasoneriei datează din anul 1717 și țara în care s-a organizat prima dată este Anglia. De la introducerea reformei religioase scăzuse și în Anglia, ca și în alte țări, zelul credincioșilor și al comunităților pentru înălțarea

---

Rosenkreuz) în Orientul Mijlociu unde este inițiat în științele matematicii, fizicii și în... **magie și Cabala**. La întoarcerea în țările germanice pune bazele acestui ordin ezoteric. Cronologic, rozicrucienii s-au organizat în loji înainte de masonilor „moderni”. Sediul oficial al principalei loji a RC (deloc surprinzător, ei se revendică, de fapt, din Anglia) este situat în San Jose, California. Au reintrat în atenția istoricilor odată cu studiul lui Francis A. Yates, *The Rosicrucian Enlightenment* (1972; în română: Frances A. Yates, *Iluminismul rozicrucian*, trad. Petru Creția, Humanitas, București, 1998) și a publicului larg prin *bestseller*-ul lui Umberto Eco, *Il pendolo di Foucault* (în română: *Pendulul lui Foucault*, trad. Ștefania Mincu și Marin Mincu, Editura Pontica, Constanța, 1991). Pentru textul în română al lucrării *Fama Fraternitatis*, vezi F. Yeats, *Iluminismul rozicrucian*, pp. 258-279, și Johann Valentin Andreae, *Nunta chimică a lui Christian Rosencreutz – Fama Fraternitatis – Confessio Fraternitatis*, trad. Gabriela Nica și Marius Cristian Ene, Editura Herald, București, 2003. [n.ed.]

³ Aiureala că Adam sau Însuși Dumnezeu ar fi cel dintâi francmason a fost pusă în circulație de masoneria numită misraim, aceea care a fost înființată de frații Bedarride din Avignon. Ea a fost susținută și însușită *mirabile dictum* – de Lessing. Cu misterele religiei grecești și egiptene și îndeosebi întrucâtva cu misterele eleusinice, mai mult cu ale Cybelei și foarte mult cu ale Isidei, au asemănare probele la care se supun inițiații în unele loji masonice. Dar originea masoneriei nu este așa de veche și asemănările nu sunt concludente. De la templieri a împrumutat francmasoneria multe și a existat chiar un sistem de masonerie templierică, cu mai multe ramificații. Nici la templieri nu trebuie căutată originea întregii francmasonerii, pentru că ea, în esență, diferă mult de organizația templierilor. Cu Crucea roză [Rosacrucienii], francmasoneria are prea puține note comune, așa că nici în aceasta nu i se poate pune obârșia.

de monumentale clădiri religioase. Aceasta a avut ca urmare decăderea breslei zidarilor liberi, care nu mai găseau de lucru decât prea puțin.

În aceste împrejurări critice pentru ei, Teofil Desaguliers, predicatorul reformat al Curții regale, predicatorul James Anderson și arheologul George Payne își propuseseră să dea breslei zidarilor liberi altă menire și anume: zidirea unui templu spiritual în inima omului prin cultivarea a ceea ce este bun, nobil și frumos, cu alte cuvinte o moralitate fără religie, deci atee și întemeiată numai pe rațiune.

Patru societăți de zidari liberi se întruniră la 24 iunie 1717, într-un restaurant din Londra, puseră bazele societății *of free Slanes Masons* și consimțiră să urmărească scopul propus de cei trei bărbați. Aceasta a fost ziua întemeierii francmasoneriei albastre sau englezești, ori începutul lojilor Sfântului Ioan, cum s-a mai numit ea, în amintirea Sfântului Ioan Botezătorul, a cărui naștere se serbează în ziua de 24 iunie.⁴

Ideile masonice au prins repede și s-au răspândit cu iuteală în toate țările din apusul Europei, câștigând un mare număr de membri în special din pătura cultă a societății și chiar dintre capetele încoronate. Francmasoneria s-a schimbat însă la față și a luat îndată înfățișări diferite și a urmărit alte scopuri, datorită elementului evreiesc care a pătruns în ea și a aservit-o intereselor lui naționale.

Se amestecară deci în înăcritul aluat al francmasoneriei principii dizolvante din *Talmud*, din *Cabală* și din magie*, s-au dat simbolurilor cultului altă interpretare, adecvată noilor

---

⁴ Vezi: *Freimaurer-Lehrbuch für Br. der unabhängigen deutschen Grossloge: Freimaurer-verband zur aufgehenden Sonne*, von Br.(uder) Rodolph Penzig, *Ehrenmeister der Loge: „Zur Morgenröte“*. Orient, Berlin, z. Z. Grossmeister der F.Z.A., la pr. I. Mihălcescu, *op. cit.*, p. 892.

* Despre asocierea dintre simbolurile și ritualurile masonice și magie, vezi Prefața, *supra*, pp. 12-31. [n.ed.]

Ritualul acesta și simbolismul lucrurilor și actelor din care el constă variază la primirea celorlalte două grade ale Francmasoneriei albastre, de lucrător și maestru, se complică și schimbă cu totul la gradele superioare, în special la primirea gradelor 18 și 33, spre a corespunde scopului ascuns al francmasoneriei și mijloacelor cunoscute numai membrilor acestor grade superioare pentru atingerea scopului urmărit de ea și prin ei:

Ce este francmasoneria?

Căutând să stabilim semnificația cuvintelor francmason, francmasonerie sau mason și masonerie, am zis la începutul capitolului că francmasoneria este o societate secretă și am arătat de unde-i vine numele. Dar aceasta nu ne spune nimic despre ceea ce este ea, care-i este ființa.

„Uniunea masonică – zice o carte de instrucțiuni pentru francmasoni – este comunitatea nevăzută, mai presus de granițe, de rasă, de culoare, de naționalitate, de clase, de stări, într-un cuvânt de toate deosebirile dinafară dintre oameni, care trece anume chiar peste deosebirile dinăuntru de credință religioasă, de confesiune și concepție despre lume – a tuturor personalităților din trecut, prezent și viilor, care s-au străduit pentru înnobilarea lor și desăvârșirea omenirii.”⁹

Definiția aceasta este o copie *ad-literam* a definiției Bisericii creștine, sub forma de comunitate, cu însușirea specială

[Pentru textul unui alt jurământ masonic la fel de macabru și anticreștin, vezi *Mărturisirea masonilor numită în mod obișnuit Manuscrisul Dun-dee atribuit anului 1727*, în Prefață, *supra*, p. 113; n.ed.]

⁹ Vezi: Pr. I. Mihălcescu, articolul „Francmasonii și Biserica”, p. 757.

de nevăzută, cum o înfățișează protestantismul. Aceasta o accentuează și mai bine aceeași carte de instruire masonică prin cuvintele:

„Conștiința curat masonică se vedește, indiferent de semnele dinafară de recunoaștere dintre membrii lojilor, numai prin faptele morale izvorâte din dragostea de oameni, fapte care sunt comune tuturor oamenilor nobili, fie că se numesc ori nu francmasoni. Întocmai cum Biserica creștină vorbește de o «comunitate a sfinților» și înțelege prin ea societatea nevăzută, curat spirituală, care se întinde și dincolo de moarte, a tuturor pioșilor care stau în slujba Dumnezeirii, ceea ce constituie cel mai mare merit al lor, tot astfel și francmasoneria recunoaște comunitatea nevăzută a tuturor celor ce voiesc binele, mai presus de orice graniță de spațiu și de timp. Veșnic, adică având putere din cel mai cărunț trecut, în timpul de față și în cel mai îndepărtat viitor, este numai binele moral. Binele însă, îndeplinească-se în ascuns, pe nevăzute, așa ca să nu știe stânga ce face dreapta.”¹⁰

Dacă francmasoneria ar fi ceea ce rezultă din aceste două citate, ar însemna că ea este o societate filantropică, de o impunătoare înălțime morală, având numai neajunsul de care suferă orice morală, care nu se bazează pe religie, adică de a nu-și putea ajunge și împlini scopul urmărit, oricât ar fi el de sublim. Dar francmasoneria este cu totul altceva decât ceea ce crede că ne înfățișează instrucțiunea masonică.

Mai întâi, pentru ce este secretă masoneria, pentru ce nu lucrează la lumina zilei, dacă n-are nimic de ascuns, dacă nu urmărește alt scop și nu se servește de alte mijloace decât de cele mărturisite, care n-au pentru ce să fie tănuite?

---

¹⁰ *Ibidem*, p. 758.

Apoi, neținând seama de deosebirile din afară dintre oameni, de: granițe, rasă, culoare, naționalitate, clase și stări, francmasoneria pretinde că lucrează pentru întronarea în lume a celor trei principii ale mării Revoluții Franceze: libertate, egalitate și fraternitate și că dă dovadă în activitatea ei de cea mai largă toleranță. Dar iată, după propria lor mărturie, ce sunt libertatea, egalitatea și fraternitatea masonice:

„Libertate. Arma atotputernică, cu care noi am răsturnat lumea, înseamnă independența fără margini și fără restricții, sustragere de la orice autoritate; înseamnă libertatea spiritului, care nu poate fi stânjenită de nici o revelație; înseamnă independența voinței, care nu se supune nici unei puteri, care nu recunoaște nici rege, nici Dumnezeu.

Cu ajutorul libertății, ca pârghie, și al pasiunilor omenesti, ca punct de sprijin, noi vom răsturna pentru totdeauna pe regi și pe preoți, acești dușmani neînduplecați ai neamului omenesc, mai funești pentru omenire decât tigrii pentru celelalte animale.”¹¹

Iată-i pe francmasoni proclamându-se, pe temeiul principiului de libertate, anarhiști și atei, dușmani neîmpăcați ai monarhiei și ai religiei!

Iată-le toleranța față de convingerile politice și religioase ale celor ce nu fac parte din lojile lor!

„Egalitate. Instrumentul atotputernic cu care noi am transformat lumea înseamnă egalizarea proprietăților, căci drepturile omului la pământul comun, ca cetățean al unei singure și aceleași lumi, în calitate de copil al unei

---

¹¹ Vezi: Toma Petrescu, *Conspirația lojelor. Francmasonerie și Creștinism*, București, 1941, ediția a III-a, pp. 12-13.